ANTİK SMYRNA/İZMİR
Kazı ve Araştırmaları

ANCIENT SMYRNA/IZMIR
Excavation and Research

23-24 Eylül/*September* 2016

İzmir

ANTİK SMYRNA/İZMİR
Kazı ve Araştırmaları

ANCIENT SMYRNA/IZMIR
Excavation and Research

23-24 Eylül/*September* 2016
İzmir

ISBN 978-605-9680-22-6

Baskı / Printed by

Dijital Düşler Basım San. ve Tic. A.Ş.
Seyrantepe Mahallesi Nato Caddesi Çınarlı Sokak No: 17
Kağıthane - İstanbul / Türkiye
Tel: +90 (212) 279 64 44
Certificate No: 12922

Antik Smyrna/İzmir Kazı ve Araştırmaları II. Uluslararası Çalıştayı

II. International Colloquium on Excavation and Research on Smyrna/Izmir

23-24 Eylül/*September* 2016

İzmir

Organizasyon/*Organized by*

Dokuz Eylül Üniversitesi Arkeoloji Bölümü

Dokuz Eylül University Department of Archaeology

Smyrna Antik Kenti Kazı, Araştırma ve Restorasyon Projesi

Ancient Smyrna Excavation, Research and Restoration Project

ve/*and*

İzmir Fransız Kültür Merkezi

French Institute of Turkey/Izmir

T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı

1869 KÜLTÜR VARLIKLARI VE MÜZELER GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

DOKUZ EYLÜL ÜNİVERSİTESİ İZMİR-1982

DOKUZ EYLÜL ÜNİVERSİTESİ EDEBİYAT FAKÜLTESİ

smyrna antik kenti

İZMİR BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ

İZMİR TİCARET ODASI 1885

KONAK BELEDİYESİ

TOTAL

INSTITUT FRANÇAIS İZMİR

TUTKU TOURS — TURKEY & THE MEDITERRANEAN —

Bilim Kurulu / *Scientific Committee*

Prof. Dr. Roger Bagnall (New York University, USA)
Prof. Dr. Ersin Doğer (Ege Üniversitesi, Türkiye)
Prof. Dr. Massimo Frasca (Università delgi Studi di Catania, Italia)
Prof. Dr. Antonio La Marca (Università della Calabria, Italia)
Prof. Dr. Binnur Gürler (Dokuz Eylül Üniversitesi, Türkiye)
Prof. Dr. Cumhur Tanrıver (Ege Universitesi, Türkiye)
Prof. Dr. Kaan Şenol (Ege Üniversitesi, Türkiye)
Prof. Dr. Winfried Held (Philipps-Universität Marburg, Deutschland)
Yrd. Doç. Dr./Asst. Prof. Thomas Zimmermann (Bilkent Üniversitesi, Türkiye)
Yrd. Doç. Dr. /Asst. Prof. Akın Ersoy (Dokuz Eylül Üniversitesi, Türkiye)

Organizasyon Komitesi / *Organization Committee*

Yrd. Doç. Dr. /Asst. Prof. Akın Ersoy (Dokuz Eylül Üniversitesi, Türkiye)
Araş. Gör. Dr./RA. Burak Yolaçan (Dokuz Eylül Üniversitesi, Türkiye)
Araş. Gör. Dr./RA. Gözde Şakar (Manisa Celal Bayar Üniversitesi, Türkiye)
Araş. Gör./RA Hakan Göncü (Dokuz Eylül Üniversitesi, Türkiye)

İçindekiler / *Contents*

Duygu AKAR TANRIVER

Smyrna'da Asklepios Kültü 8

Cult of Asklepios in Smyrna 9

Ayşegül ALTINÖRS-ÇIRAK, Hatice Ecem DEMİRDEN
Deniz HEKİMOĞLU, Ezgi YEKBUN CENGİZ

İzmir'de Cumhuriyet Öncesinden Günümüze Kentsel Arkeolojik Varlıkların Tespit ve Tescilinin Tarihsel Öyküsü 10

Historical background on the identifying and registering urban archaeological heritage in Izmir since before the Turkish Republic Period until today 11

Siren BORA

İzmir'de Yahudi Mezarlıkları: Kitabeler ve Tarihçe 12

Jewish cemeteries in Izmir: The inscriptions and the history 13

Şakir ÇAKMAK

Smyrna Agorası Çevresindeki Bazı Osmanlı Yapıları Hakkında Değerlendirmeler 14

Evaluations about some Ottoman constructions around the Agora of Smyrna 15

Ertan DAŞ

Smyrna Agorası Kazısında Yeni Bulunan Mezar Taşları Hakkında Gözlemler 16

Some observations on the new gravestones from the Agora of Smyrna 17

Zafer DERİN

İzmir'in 8500 Yıllık Sakinine İlişkin İzler 18

Traces of an 8500 year-old resident of Izmir 19

Akın ERSOY

Buluntular Işığında Smyrna ve İlişkili Kentler 20

Cities related to Smyrna in the light of findings 21

Sevinç GÖK

Osmanlı ve Avrupa Seramikleri Üzerinden Bir Okuma:
Smyrna (İzmir) Agorası'ndaki Osmanlı Yerleşiminden Mutfak Kapları ile
Günlük Yaşam Objeleri 22

Observations through Ottoman and European ceramics:
Kitchenware and daily use objects from the Agora of Smyrna (Izmir) 23

Hakan GÖNCÜ

Smyrna Akropolü Savunma Yapıları 24

Defensive Structures of the Acropolis of Smyrna 25

Binnur GÜRLER, Gülten ÇELİK ERSOY

Smyrna Agorası'nda 2014 Yılında Ele Geçen Ortaçağ ve Sonrası Cam Buluntuları 26

Medieval and later Glassware from the Agora of Smyrna found during
2014 campaign 27

Isabelle HASSELIN-ROUS, Ludovic LAUGIER

Smyrna'dan Atletik Groteskler:
Tematik Özgünlük ve Uzmanlaşmış Bir Koroplastik Atölye Önerisi 28

Athletic grotesques from Smyrna:
thematic originality and determination of a possible specific coroplastic workshop 29

Elif KOCABIYIK SAVASTA, Ahmet UHRİ

Smyrna Agorası'nda Bulunan Sigara Paketleri Üzerinden İzmir Tütün Tarihine
Bir Bakış 30

Revealing Izmir's tobacco history through the cigarette packages found in the
Agora of Smyrna 31

Ioannis KOUTOULIAS

Smyrna'da Kadınların Eğitimi, 1840-1922 32

Female Education in Smyrna, 1840-1922 33

İhsan Murat KUŞOĞLU

Antik Metal ve Cam Buluntularda P-Xrf ile Analitik İncelemeler:
Smyrna, Agora Örneği 34

Analytical investigations of ancient metal and glass artefacts by P-Xrf:
a case study in the Agora of Smyrna 35

Ludovic LAUGIER

Smyrna Stellerinin Özellikleri. Yorumlar ve Yeni Düşünceler 36

Specificities of Smyrnian stelas. Interpretations and new attributions 37

Dilek ÖZTÜRK-KINAY, Ahmet UHRİ

Doğu Akdeniz ve Smyrna'da *Pistacia Terebinthus* - Agora'nın Menengiç Ağacı 38

"Pistacia Terebinthus" in eastern Mediterranean and Smyrna: The Terebinth tree of the Agora 39

Gözde ŞAKAR

Smyrna'dan Pişmiş Toprak Bir Matara 40

A terracotta flask from Smyrna 41

Cumhur TANRIVER

Eski Smyrna, Yeniden Bakış 42

Old Smyrna, New Perspective 43

Argyro B. TATAKI

Smyrna'nın Onomasticonu ile İlgili Bazı Tespitler 44

Some observations on the onomastıcon of Smyrna 45

Murat TOZAN

Bir Sağlık Kenti Olarak Antik Smyrna 46

Ancient Smyrna as a City of Health 47

Ceren ÜNAL, Akın ERSOY

Smyrna Kazıları 2008-2015 Yılları Arası Bizans Sikke Buluntularının İstatistiksel ve Grafik Destekli Ön Değerlendirilmesi 48

General statistical and graphical evaluation of Byzantine coins from excavations of Smyrna/İzmir *in 2008-2015* 49

Harun ÜRER, Sarp ALATEPELİ

Smyrna (İzmir) Agorası'nda Türk Dönemine ait Çeşme ve Sarnıçlar 50

Fountains and cisterns from Turkish period at the Agora of Smyrna (Izmir) 51

Marc WILSON

Vahiy'de Smyrna'nın Yeri: "Asya'nın Birincisi" Hakkında Yuhanna'nın Görümleri 52

Localizing Smyrna in the Apocalypse: John's visions of the "First of Asia" 53

Burak YOLAÇAN

Smyrna Agorası'ndaki Mozaikli Salon Üzerine Ön Rapor 54

Preliminary report on the Mosaic Hall in the Agora of Smyrna 55

SMYRNA'DA ASKLEPİOS KÜLTÜ

Duygu AKAR-TANRIVER

Pausanias'a göre Asklepios kültü Smyrna'ya Pergamon'dan getirilmişti ve onun zamanında Smyrna'da deniz kenarında bir Asklepieion bulunuyordu. Ömrünün uzun bir kısmını kentte geçiren ünlü hatip Aelius Aristides de en sık başvurduğu tanrılardan biri olan Asklepios'un Smyrna'daki tapınağından söz eder. Gerçekten de gerek antik kaynaklara gerekse epigrafik buluntulara bakılacak olursa kentteki en önemli kültlerden birisi tıp ve sağlık tanrısı Asklepios kültüdür. Nitekim son yıllarda Smyrna Agorası'nda ve Bayraklı'daki Eski Smyrna kazılarında Asklepios kültü ya da sağlıkla ilişkili önemli veriler açığa çıkarılmıştır. Bu çalışmada kentteki Asklepios kültüne ilişkin eski bilgiler, Eski ve Yeni Smyrna kazılarında ortaya çıkarılan arkeolojik veriler ışığında değerlendirilmeye çalışılacaktır.

CULT OF ASKLEPIOS IN SMYRNA

Duygu AKAR-TANRIVER

According to Pausanias cult of Asklepios has been brought to Smyrna from Pergamon and an Asklepieion was founded near the sea in the city. Famous orator Aelius Aristides who spent most of his time in the city also mentions the Temple of Asklepios, one of the gods he consulted the most. According to literary and epigraphic sources one of the most important cults in the city is of Asklepios, God of medicine and health. During recent years important findings related to the cult of Asklepios or health has been recovered from the excavations in the Agora of Smyrna and Palaia Smyrna in Bayraklı. In this study our knowledge of the Cult of Asklepios will be re-evaluated in the light of archaeological evidence recovered from the excavations in Palaia and Nea Smyrna.

İZMİR'DE CUMHURİYET ÖNCESİNDEN GÜNÜMÜZE KENTSEL ARKEOLOJİK VARLIKLARIN TESPİT VE TESCİLİNİN TARİHSEL ÖYKÜSÜ

Ayşegül ALTINÖRS ÇIRAK, Hatice Ecem DEMİRDEN
Deniz HEKİMOĞLU, Ezgi YEKBUN CENGİZ

İzmir kenti çağlar boyunca iskan edilmeyi sürdürmüş, çok katmanlı bir kent olarak zengin bir arkeolojik mirasa sahiptir. Özellikle Batı Dünyasında arkeoloji konusunda farkındalığın yükseldiği 19. yüzyıldan günümüze kentin arkeolojik mirasının araştırılması, tespit edilmesi ve korunmasına yönelik küçük çaplı da olsa ilgi ve etkinliklerin geliştirilmeye başlandığı anlaşılmaktadır. Bu çabalar İzmir gibi arkeolojik potansiyeli yüksek bir kent için kimi zaman yetersiz kalabilse de, yüz yılı aşkındır ortaya konan araştırmaların birikimi sonucunda kentin tarihi ile ilgili pek çok bilgi ortaya çıkarılmış durumdadır. Bu çalışma kentteki arkeolojik bilgi birikiminin gelişim sürecini araştırmayı amaçlamaktadır. İlk olarak çalışmaların başlangıcı olarak sayılabilecek olan Osmanlı Dönemi'ndeki seyyahların not ve gravürlerinde; özellikle kentin merkezi olan Pagos eteklerinde yer alan kadim arkeolojik alanların nasıl algılanmakta, resmedilmekte ve/veya anlatılmakta olduğu incelenecektir. 19. yüzyılda kentte planlama etkinliklerinin başlaması ile arkeolojik alanların kent için geliştirilen planlama çalışmalarında da görünür oldukları anlaşılmaktadır. Bu planlarda alanların nasıl sınırlandırıldığı ve tanımlandığı da kentteki arkeolojik alanların o dönemki durumunu gösteren önemli bir bilgi niteliğindedir. Cumhuriyet Dönemi ile birlikte ise ülkede yeni bir yapılanma yaşanmış ve arkeoloji konusunda yıllar içerisinde yeni bir örgütlenme oluşturulmaya başlanmıştır. Sonuç olarak bu araştırma kentteki arkeolojik alanların geçmişten günümüze durumunu ortaya koymayı ve yasal ve yönetsel yapılanma ile kentsel gelişmenin bu alanları nasıl etkilemiş olduğunu araştırmayı amaçlamaktadır.

HISTORICAL BACKGROUND ON THE IDENTIFYING AND REGISTERING URBAN ARCHAEOLOGICAL HERITAGE IN IZMIR SINCE BEFORE THE TURKISH REPUBLIC PERIOD UNTIL TODAY

Ayşegül ALTINÖRS ÇIRAK, Hatice Ecem DEMİRDEN
Deniz HEKIMOĞLU, Ezgi YEKBUN CENGIZ

City of Izmir has a rich archaeological heritage due to being settled throughout ages and a multilayered city. It is seen that since 19th century when certain awareness on archaeology started especially in the West there has been attempts to research, register and protect the archaeological heritage of the city however in small scale. Through these attempts however insufficient they may be for a city with high potential as Izmir, continued work for over a century have accumulated certain data on the history of the city. This study aims to explore this archaeological data accumulation process in the city. Firstly the focus will be on the travellers' notes and gravures during Ottoman Period, pioneering work on the heritage of the city, especially the ruins on the slopes of Mound Pagos; how were these ruins perceived, pictured and/or described. It is seen that during 19th century when the grand planning of the city started archaeological spots inside the city have become visible on the city plans. How these ruins were restricted and described in these plans is very valuable on the state of these archaeological spots in the city. With the Republic Period a new structuring took place throughout the country and a new organization about archaeology was tried. In this context this study aims to discuss the state of the archaeological spots in the city throughout history and how these spots were affected by the new legal and administrative structuring and city planning.

İZMİR'DE YAHUDİ MEZARLIKLARI: KİTABELER VE TARİHÇE

Siren BORA

Günümüzde İzmir kent sınırları içerisinde Yahudilere ait iki adet mezarlık mevcuttur. Bunlardan biri halen kullanılmakta olan Altındağ'daki Yahudi Mezarlığıdır. Kuruluş tarihi 1933 olan mezarlık, bildiri konumuza dahil değildir. Diğer mezarlık ise 1850 tarihinde kullanılmaya başlanan ve 1933 tarihinde defin işlemine kapatılan Gürçeşme Yahudi Mezarlığı'dır. Bu mezarlığın arazisi, salgın hastalıklardan ölenlerin defnedilmesi için satın alınmış ve uzun bir süre sadece bu işlem için kullanılmıştır. 1882 tarihinden itibaren ise İzmir'deki en eski Yahudi Mezarlığı'nın, Değirmendağı'ndaki Bahribaba Yahudi Mezarlığı'nın buraya nakledilmek zorunda bırakılan mezar taşlarına ev sahipliği yapmaya başlamıştır. Dolayısıyla Gürçeşme Yahudi Mezarlığı, aynı zamanda Bahribaba Yahudi Mezarlığının mirasçısıdır denilebilir. Nitekim Gürçeşme Mezarlığı içerisinde saptadığımız en eski mezar taşı 1644 tarihlidir ve Değirmendağı'ndan taşınmıştır. Mezarlıklar ve mezar taşları, ait oldukları cemaatlerin sicil kayıtları olduğuna göre Gürçeşme Yahudi Mezarlığı, İzmir Yahudi Cemaati'nin İzmir'deki varlığının en somut kanıtları olan zengin sicil kayıtlarını barındırmaktadır. Bu bağlamda sunacağımız bildiri, İzmir Yahudi Cemaati'nin tarihsel kökenlerine ışık tutacaktır.

JEWISH CEMETERIES IN IZMİR: THE INSCRIPTIONS AND THE HISTORY

Siren BORA

Today there are two Jewish cemeteries within the city limits of Izmir. One of them is the Altındağ Jewish Cemetery currently in use. This cemetery founded in 1933 is not the subject of this report. The other cemetery used from 1850 until 1933 is the Gürçeşme Jewish Cemetery. The land for this cemetery was purchased for burials during plagues and was used solely for this purpose for a long time. Starting with 1882, it began hosting the tombstones which had to be transferred from Bahribaba Jewish Cemetery in Değirmendağı, the oldest Jewish cemetery in Izmir. Consequently it could be called that, Gürçeşme Jewish Cemetery is at the same time the inheritor of Bahribaba Jewish Cemetery. In fact, the oldest tombstone we detected in Gürçeşme Cemetery dates back to 1644 and has been transferred from Değirmendağı. Considering that, cemeteries and gravestones are the registers of the communities to which they belong; Gürçeşme Jewish Cemetery is holding these plentiful records which are the most concrete evidence of the presence of the Izmir Jewish Community in Izmir. In this context, this study will shed light to the historical origins of the Jewish Community in Izmir.

SMYRNA AGORASI ÇEVRESİNDEKİ BAZI OSMANLI YAPILARI HAKKINDA DEĞERLENDİRMELER

Şakir ÇAKMAK

Antik Smyrna'nın idari ve ticari merkezi durumundaki Smyrna Agorası, Hellenistik ve Roma Dönemlerinde yoğun bir şekilde kullanılmış, Orta ve Geç Bizans Dönemlerinde mezarlık alanı haline gelmiş, Aydınoğulları Beyliği ve Erken Osmanlı Dönemlerinde de bu kullanımı devam etmiştir. Gerek günümüze ulaşabilen yapılar gerekse kazı çalışmalarında elde edilen buluntulardan 14. ve 15. yüzyıllarda henüz iskana açılmadığı anlaşılan Agora çevresi, 16. yüzyıldan itibaren hem konut alanları hem de ticari alanlar bakımından yoğun bir yerleşim alanına dönüşmeye başlamıştır. Agoranın güneyinde yer alan Kurşunlu Külliyesi ve Namazgah Hamamı gibi yapılar, Kadifekale eteklerinden Aşağı Liman'a doğru büyüyen kentin gelişimi hakkında önemli ipuçları sunmaktadırlar. Bildirimizde Smyrna Agorası çevresinde yer alan çeşitli Osmanlı yapıları ve kent gelişimi hakkında değerlendirmeler yapılacaktır.

EVALUATIONS ABOUT SOME OTTOMAN CONSTRUCTIONS AROUND THE AGORA OF SMYRNA

Şakir ÇAKMAK

The Agora of Smyrna, administrative and commercial centre of the ancient city, was extensively used during the Hellenistic and Roman periods and starting with Middle and Byzantine Periods was turned into a cemetery and continued to be used in this manner during Aydınoğlu Emirate and Early Ottoman periods. According to the present ruins and finds recovered from the excavations immediate perimeter of the Agora began to turn into a residential and commercial zone in the 16th century. Buildings such as Kurşunlu Complex and Namazgah Bath to the south of the Agora give us valuable information about the development of the city from the slopes of Kadifekale to the Lower Harbour. In this study some observations about the Ottoman settlement and the development of the city around the Agora will be discussed.

SMYRNA AGORASI KAZISINDA YENİ BULUNAN MEZAR TAŞLARI HAKKINDA GÖZLEMLER

Ertan DAŞ

Smyrna Agorası ve çevresinde yapılan kazı çalışmaları yalnızca İzmir için değil bütün bölgenin tarihsel ve kültürel geçmişine ışık tutacak pek çok bilginin elde edilmesini sağlamaktadır. Bölgenin Osmanlı Dönemi tarihi ve sanatına ışık tutabilecek belgelerden biri de mezar taşlarıdır. Smyrna Agorası'nda ele geçen mevcut mezar taşları çok sayıda olmakla birlikte kazı çalışmalarıyla gün ışığına çıkarılanlar sayıca fazla değildir. Bir yandan üzerlerindeki yazılarıyla tarihsel ve kültürel geçmişle ilgili bilgiler verirken diğer yandan süslemeleriyle döneminin sanat ve beğeni anlayışlarını ortaya koyan bu eserlerden bazıları ilk defa bu çalıştay çerçevesinde değerlendirilecektir. Özellikle, modern bir onarımın eseri olan, Agora Bazilikası'nın *krepidoma*sındaki mezar taşları bütün özellikleriyle ayrıntılı olarak ele alınacaktır.

SOME OBSERVATIONS ON THE NEW GRAVESTONES FROM THE AGORA OF SMYRNA

Ertan DAŞ

Excavations in and around the Agora of Smyrna have revealed valuable information not only related to the history of Izmir but also of the whole region. One of the most important documents to be able to shed light to the art and history of the Ottoman Period of the region is the gravestones. While many gravestones are found in the Agora of Smyrna a small number of these have been found through excavations. These gravestones give us valuable information about the cultural and historical aspects of the period with their inscriptions and at the same time shed light to the artistic taste of the period with their decorations. Some of these gravestones will be evaluated for the first time for this symposium; emphasis will be on the gravestones recovered from the modern restoration on the *krepidoma* of the Agora Basilica.

İZMİR'İN 8500 YILLIK SAKİNİNE İLİŞKİN İZLER..

Zafer DERİN

Yeşilova Höyüğü'nden elde edilen bulgular, doğa ile iç içe yaşayan, ana besin kaynaklarını doğadan elde eden İzmir'in Neolitik toplumunun, aynı döneme ait bir çok benzeri toplumlarda olduğu gibi inanç dünyalarını, korkularını ve yaşamlarını etkileyen unsurları kabartmalar ve heykelcikler şeklinde ifade etmeye çalıştıklarını göstermiştir. Bazen insan bazen de hayvanlar şeklinde rastladığımız eserler eski çağlardaki insanı ve yaşamını anlamamıza yardımcı olmaktadır. İzmir'in ilk toplumunun ve aynı zamanda Anadolu'nun ilk sahiplerinin bu topraklar üzerindeki yaşamları yaptıkları kabartma şeklinde betimlemelerle dile gelmiş, sonradan gelip yerleşen ve bu toprakları sahiplenen bizlerle buluşmuştur.

TRACES OF AN 8500 YEAR-OLD RESIDENT OF IZMIR

Zafer DERİN

Findings from the Yeşilova mound show that the Neolithic people of Izmir lived within and fed from the nature and like many other peoples of the age tried to express their religion, fears and events affecting their lives through reliefs and figurines. These artefacts depicting either animals or humans help us understand the people and their life in antiquity. Lives of the first people of Izmir and the Anatolia reach us those who have settled these lands later on through their artefacts.

BULUNTULAR IŞIĞINDA SMYRNA VE İLİŞKİLİ KENTLER

Akın ERSOY

Yeni Smyrna'nın yeni yerinde kurulduktan sonra ithalat ve ihracat yoluyla hangi kentlerle ticari ilişkiler kurduğu, kültürel, idari, diplomatik ve eğitim amaçlı olarak Smyrna'ya gelen gidenlerin hangi kentlerle ilişkili olduğu kazı çalışmalarında ele geçen kent sikkeleri ve grafitolar üzerinden tanımlanmaya çalışılacak ve somut örnekler üzerinden ilişkili kentlere dönük bir harita ortaya konmaya çalışılacaktır. Bu çalışma ele geçen buluntuların yanısıra epigrafik ve antik kaynaklar çerçevesinde bilebildiğimiz ve ulaşabildiğimiz bilgileri de bir araya toplamayı amaç edinmektedir. Örneğin Bazilika bodrum katı grafitoları üzerinde Ephesos, Sardis ve Tralleis kentlerinin adlarına rastlanılması, MS 2 yüzyıldan itibaren hangi nedenle olursa olsun söz konusu kentlerden Smyrna'ya ve Agorasına ziyaretçilerin geldiğini ve hangi nedenle olursa olsun aidiyetlerini duvarlarda sloganlaştırdıklarını göstermektedir. Söz konusu bu üç kentin Roma ve Erken Bizans Dönemlerinde başkaca kaynaklardan da bildiğimiz üzere iddialı ve Smyrna ile rekabet halinde olan kentler oldukları bilinmektedir.

CITIES RELATED TO SMYRNA IN THE LIGHT OF FINDINGS

Akın ERSOY

This study aims to discuss, after relocating to its new spot, with which cities Smyrna had trade relations, from which cities were the people coming to Smyrna for cultural, administrative, diplomatic and educational purposes, and present a map of these cities based on tangible evidence, graffiti and coins, found during the excavations in the city. It also aims to collect literary and epigraphy sources we are able to reach, for instance graffiti mentioning Ephesos, Sardis and Tralleis in the cryptoporticus of the Agora Basilica indicate that people from these cities came to Smyrna and its Agora starting with 2nd century for whatever purpose and felt the need to express their sense of identification. All three cities, as we know from other sources, are ambitious and in a rivalry with Smyrna during Roman and Early Byzantine Periods.

OSMANLI VE AVRUPA SERAMİKLERİ ÜZERİNDEN BİR OKUMA:

SMYRNA (İZMİR) AGORASI'NDAKİ OSMANLI YERLEŞİMİNDEN MUTFAK KAPLARI İLE GÜNLÜK YAŞAM OBJELERİ

Sevinç GÖK

Smyrna (İzmir) Agorası'ndaki Osmanlı yerleşiminde, çeşitli mutfak kapları ile günlük yaşam objeleri ortaya çıkarılmıştır. Mutfak kapları, sırlı ve sırsız olarak iki gruba ayrılmaktadır. Bu seramiklerin kimi özenli, kimi çok daha sade ve günlük ihtiyaçları karşılamak amacıyla gösterişsiz, hatta kaba yapılmıştır. Özellikle yemek sofrasında kullanılan örneklerin mutfakta kullanılanlara göre daha özenli olduğu anlaşılmaktadır. Buluntuların niteliği, Agora yerleşiminde gelir seviyesi çok da yüksek olmayan, ancak fakir de sayılamayacak bir ahalinin yaşadığını düşündürmektedir. Osmanlı Dönemi kaplarının yanı sıra Avrupa'dan ithal edilen ve döneminin modasını yansıtan tabak, kase, fincan ve sürahiler de ele geçmiştir. Bu örnekler tamamen ikrama yönelik sunum ve sofra kaplarıdır. Avrupa seramikleri içerisinde hiç pişirme kabı yoktur. Özellikle seri üretim olduğu için ucuz da olan 19. yüzyıl Avrupa seramiklerinin, desenleri, renkleri ve porselen yapısı nedeniyle tercih edildiği söylenebilir. İzmir'in demografik yapısının bu modanın yaygınlaşmasında etkili olduğu da anlaşılmaktadır. Smyrna (İzmir) Agorası'ndaki buluntular içerisinde çeşitli günlük yaşam objeleri de yer alır. Bu örnekler de mutfak kaplarıyla benzer niteliklere sahiptir ve orta halli ev yaşamına uygun objeler olarak karşımıza çıkmaktadırlar. Amacımız, Smyrna (İzmir) Agorası'ndaki Osmanlı yerleşiminde kullanılan seramik kaplar üzerinden mutfak kültürüne ve günlük yaşama dair ipuçları elde edebilmektir.

OBSERVATIONS THROUGH OTTOMAN AND EUROPEAN CERAMICS:

KITCHENWARE AND DAILY USE OBJECTS FROM THE AGORA OF SMYRNA (IZMIR)

Sevinç GÖK

Various kitchenware and other objects have been recovered from the Ottoman settlement of Smyrna (Izmir) Agora. There are two types of kitchenware findings; ceramics with and without glaze. Some of these ceramics are well made while some others and more simply made and even crude. Especially the tableware is much more elaborate than the kitchenware.

Characteristics of the findings make us think that the people living in the Agora settlement are not especially rich but also are not so poor families. Apart from Ottoman ceramics there are plates, cups and pitchers imported from Europe according to the period's taste. These ceramics are all tableware; there is no kitchenware among European ceramics. It can be said that these ceramics were cheap because of mass production and were preferred because of their decoration, colour and porcelain nature. It can also be said that the demographics of Izmir helped make this fashion more widespread. There are other daily use objects among the findings from the Agora of Smyrna (Izmir). These are in similar nature to the kitchenware findings and are suited to middle class households. Our aim is to gather hints on the culinary culture and daily life in the Ottoman settlement in the Agora of Smyrna (Izmir) through ceramic findings.

SMYRNA AKROPOLÜ SAVUNMA YAPILARI

Hakan GÖNCÜ

Akropoller Hellenistik ve Roma Dönemleri boyunca, bağımsızlık ve saygınlık sembolü olarak kentlerin en önemli unsurlarındandı. Çevreye hakim yüksek bir tepe üzerinde oluşturulan akropollerin etrafları surlarla çevrilmiş olup hem gerektiğinde halka güvenli bir sığınak görevi üstlenmekte hem de kente gelen yolları gözlemleme imkanı sağlamaktaydı.

Hellenistik Dönem'de Pagos Tepesi üzerinde ve eteklerinde kurulan Yeni Smyrna kentinin akropolü günümüzde Kadifekale olarak adlandırılan tepenin zirvesini kapsamaktaydı. Son dönem arkeolojik kazılarında elde edilen veriler Büyük İskender'in doğu seferinin hemen sonrasındaki dönemde Pagos'ta bir akropol kalesi oluşturulduğunu göstermektedir. Roma Dönemi boyunca kullanıma devam edildiği ve içerisinde çeşitli kamu yapıları barındırdığı öngörülen akropol, Bizans Dönemi süresince ise kentin savunulmasında önemli bir yapı olarak birçok kez yenilenmiş olup son şeklini alması 13. yy. kadar uzanmıştır. Aydınoğulları Beyliği ile başlayan Türk Dönemi'nden sonra özellikle Fatih Sultan Mehmet döneminde yapılan eklemelerle kullanımına devam edilen yapı önemini 17. yüzyılın sonlarına kadar korumuştur. Ayrıca Orta/Geç Bizans Dönemi'nde inşa edilmiş bir yer altı sarnıcı ve farklı evrelerden kalma bazı bölümleri ayakta olan Kale Mescidi, Kadifekale içerisindeki sivil yapılar olarak günümüzde yer almaktadır.

DEFENSIVE STRUCTURES OF THE ACROPOLIS OF SMYRNA

Hakan GÖNCÜ

Acropoleis were one of the most important factors of the cities during Hellenistic and Roman periods as sign of independence and a source of reputation. Built on top of hills and surrounded by city walls acropoleis offered protection for the people in times of need and at the same time served as watch towers for the roads coming to the city.

Acropolis of the city of Smyrna, relocated to the slopes of Mount Pagos during Hellenistic Period was on top of this hill called Kadifekale today. Recent archaeological findings indicate that a citadel was built on Pagos right after Aleksandros III's Asian campaign. It is thought that acropolis of Smyrna, used throughout the Roman Period and housed various public buildings, has been restored many times in Byzantine Period an important part of city's defence and took its final form in 13th century. Acropolis has been an important part of the city until the end of the 17th century and many additions has been made to the buildings during the Turkish Period of the city starting with Aydinids and especially during the reign of Mehmed II (Sultan Mehmed the Conqueror). A cistern built in Middle/Late Byzantine Period and the Citadel Mosque are the remaining civil buildings on Kadifekale today.

SMYRNA AGORASI'NDA 2014 YILINDA ELE GEÇEN ORTAÇAĞ VE SONRASI CAM BULUNTULARI

Binnur GÜRLER, Gülten ÇELİK ERSOY

Bu çalışma içerisinde Smyrna Agorası'nın kuzeybatısında tespit edilen Roma Hamamı'nın *frigidarium*u (?) üzeride bulunan 2.60 m. yüksekliğindeki dolgu toprak içinden ele geçen, Geç Antik Çağ'dan Osmanlı Dönemi içlerine kadar uzanan zaman dilimine ait cam buluntular değerlendirilecektir. Söz konusu cam buluntular, aynı zaman dilimine ait diğer buluntularla birlikte yorumlanacak, söz konusu tarih aralığında formlar, işlevler, ticari ilişkiler tartışılacak ve kentin kimliğiyle ilgili yorumlar yapılmaya çalışılacaktır. Eksik verilere sahip olunmakla birlikte Roma Hamam yapısının kullanım dışı kalması ile birlikte bu alanda sanayi işlevleri olan cam vb. atölyelerin konumlanmış olup olamayacağı değerlendirilecektir.

MEDIEVAL AND LATER GLASSWARE FROM THE AGORA OF SMYRNA FOUND DURING 2014 CAMPAIGN

Binnur GÜRLER, Gülten ÇELİK ERSOY

In this study glassware, dated from Late Antique to Ottoman period, found in the filling with a height of 2.60 m. in the *frigidarium* (?) of the Roman bath will be discussed. These findings will be interpreted with regards to similar examples, form, function and trade relations will be discussed and observations on the characteristic of the city will be made.

Even though we have little evidence, likelihood of workshops such as a glass workshop built inside the bath after the building has been decommissioned will be discussed.

SMYRNA'DAN ATLETİK GROTESKLER:

TEMATİK ÖZGÜNLÜK VE UZMANLAŞMIŞ BİR KOROPLASTİK ATÖLYE ÖNERİSİ

Isabelle HASSELIN-ROUS, Ludovic LAUGIER

Kendine özgü kili ve özenli teknikleri ile kolayca ayırt edilebilen Smyrna figürinleri üç gruba ayrılır; iyi bilinen heykel tiplerinin replikaları, el yapımı minyatürler ve anormal fiziksel bozukluklar ve akıl hastalıklarının detaylı tasvirleri olan grotesk figürinler. Bu son grup Smyrna'nın en orijinal üretimleri arasındadır. Bu sunum atipik ve tanımlaması güç bu üretimleri açıklamaya çalışacaktır. Bunun yanında daha az yorumlanan, özgün bir grup olan atletik karikatür tipleri hakkında da yorumlar yapılacak ve bu konuda uzmanlaşmış bir atölyenin varlığı sorgulanacaktır.

ATHLETIC GROTESQUES FROM SMYRNA: THEMATIC ORIGINALITY AND DETERMINATION OF A POSSIBLE SPECIFIC COROPLASTIC WORKSHOP

Isabelle HASSELIN-ROUS, Ludovic LAUGIER

Figurines from Smyrna, easily recognizable by their very distinctive clay and careful technique are divided in three categories: replicas of well-known statuary types, hand-modeled miniatures and highly detailed representations of aberrant physical or mental conditions, so-called grotesques. The last ones are among the most original productions of the city. This paper aims to discuss the difficult definition of such an atypical production. Furthermore it will point out a very particular type, few commented: the athletic caricatures and the existence of a specialized workshop will be considered.

SMYRNA AGORASI'NDA BULUNAN SİGARA PAKETLERİ ÜZERİNDEN İZMİR TÜTÜN TARİHİNE BİR BAKIŞ

Elif KOCABIYIK SAVASTA, Ahmet UHRİ

Smyrna Agorası'nda yapılan yeni dönem kazılarında, İkiçeşmelik yokuşuna bakan kesimde bulunan modern yapıların daha eski dönemlere ulaşmak için istimlak edilip kaldırılması sırasında, burada bulunan bir binanın bodrum katı sayılabilecek en alt katındaki bir döşemenin kaldırılması bu bildiriye konu olacak malzemenin ortaya çıkarılmasını sağlamıştır. Söz konusu alanda yapılan çalışmalar sonucu birbiriyle "tutarlı bir birliktelik" içinde olan bir grup buluntu ortaya çıkarılmıştır. Sigara paketleri, çürümüş halde tütün, tütün çuvalları ve bazı evrak ve yazışmaların bulunduğu bu malzeme grubu tarafımızdan incelenmiştir. İlk gözlemlere göre, Smyrna Agorası'nda bulunan bir tütün deposuna veya bir tütün tüccarının ofisine ait olabileceği düşünülen bu malzemeler, tahmini olarak 1925-1940 yılları aralığına tarihlenmiştir. Bu dönemin tütün tarihi açısından genel olarak şu olayları kapsadığı söylenebilir: i) Reji Şirketi idaresinden devlet tekeline geçiş; ii) Türkiye'de tütün özelinde yeni ekonomik sistem arayışı tartışmaları; iii) Devlet tekelinin dönemin yaşam koşullarını yansıtan bazı kısıtlama ve uygulamaları. Bu bildiri ile Smyrna Agorası'nda bulunan malzemeler üzerinden bahsi geçen tütün tarihi dönemine ışık tutmak ve İzmir tütün tarihi bilgisine katkıda bulunmak hedeflenmiştir.

REVEALING IZMIR'S TOBACCO HISTORY THROUGH THE CIGARETTE PACKAGES FOUND IN THE AGORA OF SMYRNA

Elif KOCABIYIK SAVASTA, Ahmet UHRİ

During recent excavations at the Agora of Smyrna, the buildings facing the sloped İkiçeşmelik roadway were demolished in order to access older periods. The materials that constitute the subject matter of this paper were discovered when a basement or a ground floor in one of these buildings was exposed. The group of findings, which reveals what can be called as "a consistent togetherness" with each other, was discovered as a result of these mentioned excavations. These included cigarette packages, rotted tobacco, tobacco sacks, and some documents and correspondence which were examined by the authors of this paper. Based on initial observations, it was thought that these objects belonged to a tobacco shop or the office of a tobacco merchant in the Agora of Smyrna during the period between 1925 and 1940. In general, this period includes the following events in regard to tobacco history: i) A transition from the administration of the Regie Company to the State Monopoly; ii) A discussion on a new economic system in specific to tobacco in Turkey; iii) State Monopoly's practices that reveal the living conditions of the time period. This paper aims to enlighten the mentioned period from tobacco history and contribute to the knowledge of Izmir's tobacco history through the objects found in the Agora of Smyrna.

SMYRNA'DA KADINLARIN EĞİTİMİ: 1840-1922

Ioannis KOUTOULIAS

Smyrna ve Anadolu'da, daha çok şehir merkezlerinde yaşayan Rumlar çocuklarının ve özellikle de erkek çocuklarının eğitimine özel önem vermişlerdir. 19. yüzyılda mal ve hizmetlerin değişimi, özenli yapıların inşası ve tarım üretiminde makinelerin yardımıyla gerçekleşen modernizasyon uzmanlaşma ve dolayısıyla da yüksek kaliteli bir eğitim gerektirmiştir. Bununla birlikte 19. yüzyılın ortasından itibaren şehir merkezlerinde kız çocuklarının eğitme eğilimi de ortaya çıkmaya başlamıştır. Kadınlarının eğitimi sosyal yapı üzerinde derin bir etki yaratmış, 20. yüzyılın başından itibaren kadınlar Anadolu'nun politik ve sosyal gelişiminde etkili rol oynamışlardır. Bu sunumun amacı, ilgili bibliyografyayı da kullanarak, kadınların ev ortamında aldığı basit-minimal eğitiminden organize eğitim yapısına geçiş aşamalarını kısaca açıklamak olacaktır. Buna ek olarak eğitim konusundaki girişimlerin düzenli bir hale geldiği üç döneme ışık tutulmaya çalışılacak ve yaklaşık bir asır süren bu dönemin (1840-1922) genel karakteri hakkında da yorumlar yapılacaktır. Son olarak Smyrna'da kadınların eğitiminin gerekliliği üzerine ortaya çıkan ideolojik ayrılık konusuna değinilecektir. Hem Yunanistan hem de Anadolu'dan okumuş kesime dahil muhafazakar ve ilerici kişiler ve ilk defa kadınlar da bu ateşli tartışmaya katılmıştır.

FEMALE EDUCATION IN SMYRNA, 1840-1922

Ioannis KOUTOULIAS

Greeks who lived in Smyrna and in the broader area of Asia Minor, chiefly in the urban centers, attached special importance to their children's education, particularly to the education of their boys. Mostly during the 19th century, such activities as trading in goods and services, the erection of elaborate buildings and the modernization of the agricultural production through the introduction of machines required henceforth specialization and a high quality education. However, from the middle of the 19th century onward, a tendency to educate girls emerged in urban areas. Female education had a profound impact on the social structure, since women began to play an integral role in the political and social developments in Asia Minor, mostly at the beginning of the 20th century. The purpose of this lecture is to present briefly, by utilizing the relevant bibliography and internet research, the transition from the basic - minimal education that some girls received within the confines of their families to the attempts at establishing organized structures, with a view to providing women with methodical knowledge. Furthermore, light will be shed on the three periods during which this effort towards education becomes consistent. The basic characteristics of these periods, which ran for approximately a whole century (1840-1922) in total, will also be illuminated. Finally, strong emphasis will be placed on the ideological dispute that broke out in the city of Smyrna with regards to the necessity of female education. Men of letters, conservative and progressive alike, originating both from Greece and Asia Minor, participated in the heated argument; for the very first time many women also engaged in the dispute.

ANTİK METAL VE CAM BULUNTULARDA P-XRF İLE ANALİTİK İNCELEMELER: SMYRNA, AGORA ÖRNEĞİ

İhsan Murat KUŞOĞLU

Taşınabilir X-ışını fluoresans (p-XRF) cihazı tahribatsız bir analiz yöntemidir. Cihaz, buluntularda periyodik tabloda Mg'dan U'a kadar var olan elementleri ppm (milyonda bir parçacık) mertebesine kadar malzemeye hasar vermeden ve saniyeler içerisinde belirleyebilmektedir. Cihazın bu pratik kullanımı kazı esnasında, kazı sonunda ve müzeye kaldırılan buluntularda inceleme yapmamıza imkan sağlamaktadır. Bu çalışmada Smyrna - Agora'da ele geçen formunu yitirmiş metal ve cam örneklerden elde edilen veriler paylaşılacaktır. Bu veriler ışığında farklı dönemlerde üretilmiş metal ve cam örneklerin üretim teknolojileri hakkında bilimsel verilere dayanan yorumlar oluşturulmuştur.

ANALYTICAL INVESTIGATIONS OF ANCIENT METAL AND GLASS ARTEFACTS BY P-XRF: A CASE STUDY IN THE AGORA OF SMYRNA

İhsan Murat KUŞOĞLU

Portable X-ray fluorescence (p-XRF) is a non-destructive analysis technique. Equipment can measure the elements ranging from Mg to U in the periodic table with ppm levels. It is a non-destructive method where you can get chemical information from the material in seconds. This practical usage of this equipment let us investigate the objects during excavations, classified after excavation season and stored in the museums. In this study, the results of investigations from the excavated metal and glass samples which have lost their physical forms are discussed. In regards to these results, some observations on the production technology of metal and glass dating to different periods will be made.

SMYRNA STELLERİNİN ÖZELLİKLERİ: YORUMLAR VE YENİ DÜŞÜNCELER

Ludovic LAUGIER

Smyrna'da Hellenistik ve Erken Roma İmparatorluk Dönemlerinde çok sayıda mezar steli üretilmiştir. Bunların çoğu sanat değeri yüksek eserlerdir, yapısal özellikleri ve Anadolu'ya özgü ikonografileri ile kolayca ayırt edilebilmektedirler. Bu çalışma, stellerin ayırt edici özelliklerini ayrıntılı bir şekilde tanımlamayı amaçlamaktadır. Buna ek olarak Mortakia bölgesinde bulunmuş olan ve kentin en ünlü ve aynı zamanda en alışılmamış küçük anıtlarından biri olan Amyntes naiskosu ile ilgili yorumlar da yapılacaktır.

SPECIFICITIES OF SMYRNIAN STELAS: INTERPRETATIONS AND NEW ATTRIBUTIONS

Ludovic LAUGIER

In Smyrna, a great number of funerary stelas were produced during the Hellenistic and Early Imperial period. Most of them are refined artefacts, quite easily recognizable according to their combined morphology and iconography, latter aspect being more common to Asia Minor. All those clues should be discussed in this paper. Beside the *naïskos* of Amyntès found in Mortakia area, will be further discussed as it is one the most famous little funerary monuments of the ancient city but also one of the most untypical.

DOĞU AKDENİZ VE SMYRNA'DA *PISTACIA TEREBINTHUS* AGORA'NIN MENENGİÇ AĞACI

Dilek ÖZTÜRK-KINAY, Ahmet UHRİ

Fıstıkgillerin temelini oluşturan ve yabani olarak Akdeniz bitki örtüsü içinde hemen her yerde yetişen menengiç, çitlembik adıyla da tanınır. Bu bitkiye küçük bir çalıdan 6-7 metre uzunluğunda bir ağaca kadar değişik şekillerde rastlanılabilmektedir. *Pistacia terebinthus* bilimsel adıyla anılan bu bitkinin adında geçen '*terebinthus*' kısmı özellikle resim sanatı ile uğraşanların dikkatini çekecektir. Terebentin dediğimiz boya çözücü ya da inceltici doğal yollarla elde edilmesi gerektiğinde bu bitkinin reçinesinden üretilir. Yunanca bir sözcük olan ve yaban fıstığı anlamına gelen '*terebinthos*' olasılıkla Anadolu ya da İran kökenli bir dilden çok eski çağlarda Yunancaya geçmiş olmalıdır. Bitkinin diğer adı olan çitlembik ise bu bitkinin meyvesinin daha doğrusu bütün sert kabuklu meyvelerin kırılırken çıkardığı sesten kaynaklanmaktadır. Yapraklarının mevsimsel olarak yeşilden kan kırmızısına dönüşmesi gibi bir niteliği olan menengiç, bu niteliğiyle çağlar boyunca yaşam-ölüm döngüsü ve geçiş ritüellerinin bir parçası olarak Akdeniz dünyasında kutsallaştırılmış gibi gözükmektedir.

PISTACIA TEREBINTHUS IN EASTERN MEDITERRANEAN AND SMYRNA: THE TEREBINTH TREE OF THE AGORA

Dilek ÖZTÜRK-KINAY, Ahmet UHRİ

Terebinth also known as turpentine tree which grows nearly everywhere among the Mediterranean Flora constitutes the origin/base of the nuts. This plant is found in different variations from a small bush up to a tree of 6 to 7 meters height. This plant called *Pistacia terebinthus* scientifically should be familiar to the people concerned with paintings due to the word *terebinthus*. Paint solvent or diluting agent called turpentine is produced from the resin of this tree if it has to be obtained in a natural way. '*Terebinthos*' is a Greek word meaning wild peanut and probably entered the Greek language from an Anatolian or Persian rooted language during very old ages. Plant's other name in Turkish "çitlembik" is originated from the sound its fruits make when they are crushed.

The *terebinth* with its leaves turning from green to blood red due to the change of seasons seems to have been sanctified in the Mediterranean world with this characteristic as a part of the life and death circle and transition rituals.

SMYRNA'DAN PİŞMİŞ TOPRAK BİR MATARA

Gözde ŞAKAR

Smyrna Antik Kenti kazı ve araştırmaları kapsamında çalışılan alanlardan biri olan Altınpark Arkeolojik Alanı'nda 2008 yılında ortaya çıkarılmış olan pişmiş toprak bir matara teknik, ikonografik ve stilistik özellikleri ile dikkat çekmektedir. Bu matara, kentin farklı noktalarında, genellikle Geç Roma arkeolojik malzemesinin yoğun olduğu alanlarda bulunan bazı parçalar ile benzer özellikler göstermektedir. "Geç Grup" olarak adlandırılan bu eserler kentte Geç Roma Dönemi'ndeki figürlü pişmiş toprak eser üretimi için önemli bilgiler vermektedir. Bu çalışmada, benzer örnekler ışığında şarap muhafaza edilen bir kap olduğu önerilen söz konusu matara üzerinden Smyrna figürlü pişmiş toprak üretiminin az bilinen bir döneminin aydınlatılması amaçlanmaktadır.

A TERRACOTA FLASK FROM SMYRNA

Gözde ŞAKAR

A terracotta flask found during 2008 season in Altınpark Archaeological Area, one of the sectors of Smyrna Excavations call attention to itself with its technical, iconographical and stylistic characteristics. This flask is in some ways similar to other finds recovered from different parts of the city especially where there are rich Late Roman artefacts. These artefacts, called "Late Group" give us valuable information about figurative terracotta production in the city during Late Roman Period. This study aims to shed light on a lesser known phase of the figurative terracotta production in Smyrna through this flask which is proposed to be a wine storage vessel in light of similar examples.

OLD SMYRNA, NEW PERSPECTIVE

Cumhur TANRIVER

Despite the 70 years of excavations in Palaia Smyrna and invaluable information gathered during this time, there are still many aspects of the city we don't know about, forgot or simply cannot be sure of. Excavations and research conducted in the city since 2014 also raise many questions. There are many aspects of the history of the city still in need of research, such as; the characteristics of the first Bronze Age settlement, how this settlement transformed into a Greek city, changes in the administrative nature of the city, dating of the important buildings, socio-economic composition and ethnicity of the population and when the city was deserted. This paper is aimed to discuss these questions with regards to the research conducted in Palaia Smyrna in the last 3 years.

OLD SMYRNA, NEW PERSPECTIVE

Cumhur TANRIVER

Despite the 70 years of excavations in Palaia Smyrna and invaluable information gathered during this time, there are still many aspects of the city we don't know about, forgot or simply cannot be sure of. Excavations and research conducted in the city since 2014 also raise many questions. There are many aspects of the history of the city still in need of research, such as; the characteristics of the first Bronze Age settlement, how this settlement transformed into a Greek city, changes in the administrative nature of the city, dating of the important buildings, socio-economic composition and ethnicity of the population and when the city was deserted. This paper is aimed to discuss these questions with regards to the research conducted in Palaia Smyrna in the last 3 years.

SMYRNA'NIN ONOMASTICONU İLE İLGİLİ BAZI TESPİTLER

Argyro B. TATAKI

LGPN'nin, Karadeniz'in güney kıyıları ile Batı Anadolu'nun kuzey ve merkezi kıyılarından özel isimlerin bulunduğu, Va cildinde görülebildiği gibi Smyrna, yayının editörlerine göre, 2877 isimle, oldukça zengin bir onomasticon üretmiştir. Bu isimlerin içinde bazı ilginç anthroponymleri ayırmaya yönelik, genel Hellen onomasticonu çerçevesinde az görünürlükleri göz önüne alınarak ve en erken örnekleri de tartışılarak (bazı isimler tarihsel kişilikler tarafından kullanılmıştır) bir deneme yapılmıştır. Aynı zamanda bu isimlerin, çoğu zaman alışılmışın dışında ve tespit edilmesi kolay olmayan anlamlarına yönelik tespitler de öne sürülecektir.

SOME OBSERVATIONS ON THE ONOMASTICON OF SMYRNA

Argyro B. TATAKI

As it can be observed from volume Va of the LGPN, that contains the personal names of the southern coast of the Black Sea and the Northern and Central coasts of Western Asia Minor, Smyrna has produced a rich onomasticon consisting, according to the editors of this work, of 2877 names. An attempt is made to distinguish some interesting anthroponyms among them, taking into account their rarity in the Greek onomasticon in general, discussing also their earliest attestations (some were born by historical persons). Attempt is also made to approach their meaning, which sometimes is unusual and not easy to trace.

BİR SAĞLIK KENTİ OLARAK ANTİK SMYRNA

Murat TOZAN

Bir ticaret ve kültür merkezi olan antik Smyrna'nın aynı zamanda bir sağlık kenti olarak öneminin mevcut akademik çalışmalarda yeterince vurgulanmadığı görülmektedir. Ancak gerek antik edebi kaynaklar gerekse epigrafik ve nümismatik veriler bu konuda değerli bilgiler içermektedirler. Birçok antik yazarın belirttiğine göre İ.Ö. 1. yüzyılın başlarında dönemin önde gelen hekimlerinden Hikesios tarafından kentte bir tıp okulunun kurulması, kentin tıp eğitimi konusunda önemli bir merkez olmasını sağlamıştır. Epigrafik veriler Hikesios'un ardından da kentte önemli hekimler yetişmeye devam ettiğini göstermektedirler. İ.S. 2. yüzyılın ortalarında meşhur Pergamonlu hekim Galenos dahi tıp eğitimi almak için Smyrna'da bulunmuştu. Galenos'un kentte bulunan farklı tıp ekollerine bağlı hekimlere dair yazdıkları, kentteki akademik tıp eğitiminin canlılığının en önemli kanıtıdır. Galenos ile aynı dönemde kentin vatandaşlarından biri olan ünlü hatip Aelius Aristeides de sıkça Smyrna'da bulunuyordu. Aristeides'in hastalıklarına çare bulmak için yaptıklarını kaleme aldığı eserlerinden, sağlık arayan insanlar için profesyonel hekimler kadar çeşitli kültlerin de önemli olduğu anlaşılmaktadır. Sağlık ile ilgili kültlerin önemi Smyrna'ya ait epigrafik ve nümismatik kanıtlar ile desteklenmektedir. Bu bildirinin amacı kaynaklardaki verileri göz önüne alarak antik Smyrna'nın bir sağlık kenti olarak önemini ortaya koymaktır.

ANCIENT SMYRNA AS A CITY OF HEALTH

Murat TOZAN

It is seen that the importance of ancient Smyrna as a city of health, besides its commercial and cultural significance, is not sufficiently highlighted in the existing academic studies. The ancient literary sources as well as epigraphic and numismatic data, however, contain valuable information on this subject. According to many ancient writers, the establishment of a medical school at the beginning of the 1st century BC at Smyrna by Hikesios who was an eminent physician of his time made the city an important center of medical education. The epigraphical data prove that even after Hikesios many prominent physicians continued to exist in the city. In the middle of the 2nd century AD the famous physician Galen of Pergamon too resided in Smyrna in order to get a medical education. Galen's writings about the physicians from different medical schools were important evidences on the liveliness of the education of medicine in the city. In the same period with Galen the famous orator Aelius Aristides a citizen of the city, also was frequently in Smyrna. From the works of Aristides which contains his deeds in seeking remedies for his diseases it is well understood that how important the various cults apart from the professional physicians for the people who seeking health. The significance of the health-related cults is also supported by the epigraphic and numismatic evidences from Smyrna. The purpose of this paper is to reveal the importance of ancient Smyrna as a city of health by considering evidence from the sources.

SMYRNA KAZILARI 2008-2015 YILLARI ARASI BİZANS SİKKE BULUNTULARININ İSTATİSTİKSEL VE GRAFİK DESTEKLİ ÖN DEĞERLENDİRİLMESİ

Ceren ÜNAL, Akın ERSOY

Temmuz 2007 tarihinden itibaren devam eden Smyrna Antik Kenti Kazı, Araştırma ve Restorasyon çalışmaları modern İzmir kenti içerisindeki lokasyonlarda sürdürülmektedir. Smyrna Agorası, Smyrna Akropolisi (Kadifekale) ve Basmane mevkilerinde sürdürülen kazı çalışmaları ile farklı dönemlere ve kültürlere ait dikkate değer sayıda ve nitelikte sikke buluntuları ele geçmiştir. 2008-2015 yılları arasında gerçekleştirilen kazı çalışmalarında bulunan Bizans sikkeleri kentin Erken Bizans ve 8. ve 9. yüzyıllar hariç Orta Bizans Dönemlerinde aktif olarak kullanıldığına ilişkin önemli ipuçları vermektedir. İkonoklazma Dönemine ait ve 13. ile 15. yüzyıllar arasına tarihlenen az sayıda Bizans sikke buluntusu bulunmaktadır. Bu çalışmada, Smyrna kazıları Bizans Dönemi sikke buluntuları istatistiksel ve grafik destekli verilerle bulundukları lokasyona göre kronolojik olarak tanıtılacaktır.

GENERAL STATISTICAL AND GRAPHICAL EVALUATION OF BYZANTINE COINS FROM EXCAVATIONS OF SMYRNA/İZMİR IN 2008-2015

Ceren ÜNAL, Akın ERSOY

Excavation, research and restoration works, which have been carried out at the ancient city of Smyrna since July 2007, are being continued at locations in the modern city of İzmir. The significant coin finds from different cultures and eras were found from The Agora of Smyrna, Akropolis and Basmane District excavations. Byzantine coin finds, from excavations in the period from 2008 to 2015, demonstrate that the city was used actively in the Early Byzantine and Middle Byzantine periods except the 8th and 9th centuries. Byzantine coin finds from the Iconoclast Period and between the 13th to 15th centuries are also very rare. Byzantine coin finds from the excavations of Smyrna will be presented chronologically according to their location, with the help of statistical and graphical data.

SMYRNA (İZMİR) AGORASI'NDA TÜRK DÖNEMİNE AİT ÇEŞME VE SARNIÇLAR

Harun ÜRER, Sarp ALATEPELİ

Smyrna Agorası'nın batısında 2007 yılından bu yana gerçekleştirilen kazı çalışmaları, 16. yüzyıldan itibaren İzmir'in üretim ve ticaret merkezi haline gelen Kemeraltı'na doğru gelişen yoğun bir sivil ve ticari yapılaşmanın izlerini ortaya çıkarmıştır. Tespit edilen kalıntılar, özellikle 17. yüzyılda yoğunlaşan ticari faaliyetler doğrultusunda gerçekleşen sivil ve ticari yapılaşmanın bir ispatı niteliğindedir. Agora Batı Alan olarak tabir edilen sektörün belirli bölümlerinde Türk Dönemine ait veriler ortaya çıkartılmaya ve korunmaya çalışılmıştır. Alanda yürütülen kazılarda ortaya çıkarılan mimari kalıntılar arasında sivil ve ticari yapı izlerinin yanında en önemli sosyal yapılardan biri olan çeşme ve buna bağlı sarnıç örnekleri de tespit edilmiştir. Çalışmanın ana amacı, "Smyrna Antik Kenti Kazı, Araştırma ve Restorasyon Projesi" kapsamında tespit edilen çeşme ve sarnıçların bulundukları alan dahilinde form, işlev ve çalışma prensiplerinin aydınlatılmasıdır. Bunun yanında daha önce Smyrna Agorası'nın çevresinde belgelenmiş su yapıları ile 2007 yılından bu yana gerçekleştirilen kazılarla ortaya çıkarılan su yapı ve sistemlerine ait verilerin birlikte değerlendirilmesi de hedeflenmektedir.

FOUNTAINS AND CISTERNS FROM TURKISH PERIOD AT THE AGORA OF SMYRNA (IZMIR)

Harun ÜRER, Sarp ALATEPELİ

Excavations conducted since 2007 on the west side of the Agora of Smyrna have revealed a civil and commercial settlement towards Kemeraltı which was the production and commercial centre of Izmir since 16th century. This settlement is the proof for the intense commercial activity in the area. On this part of the Agora, called the West Area, different ruins dating to Turkish period have been excavated and preserved. Among the ruins unearthed here, apart from different civil and commercial buildings, are one of the most important public buildings are fountains and cisterns. This paper aims to understand the form, function and working principles of these fountains and cisterns recovered within the scope of Ancient City of Smyrna Excavation, Research and Restoration Project in the light of older fountain houses documented around the Agora and the water related structures unearthed since 2007.

VAHİY'DE SMYRNA'NIN YERİ: "ASYA'NIN BİRİNCİSİ" HAKKINDA YUHANNA'NIN GÖRÜMLERİ

Marc WILSON

Antik Smyrna kenti, bugünkü adıyla İzmir, dünya çapında yüz milyonlarca kişi tarafından bilinmektedir. Bu kişilerin bilgilerin kökeni, Klasik ya da tarihi kaynaklar değil, Yeni Ahit'deki, Vahiy Bölümü'nde bulunan 2:8-11 numaralı kısımdır. Burada anlatılanlar, her sene dünyanın tüm kıtalarından binlerce kişiyi, Smyrna ve diğer Yedi Kilise'ye doğru hac yolculuğuna çıkmaya teşvik etmektedir. Bununla birlikte az sayıda okuyucu ve ziyaretçi tarafından bilinen bir şey vardır ki o da, 2. bölümde yer alan dört kısa ayetin dışında da Smyrna'nın, İncil'in Vahiy Bölümü'nde mekansallaştırıldığıdır. Bu çalışma, Smyrna'daki Hıristiyanlara hitaben yazılmış olan mektuptaki olası yerel dayanakları kısaca tartıştıktan sonra, Vahiy Bölümü'nde bulunan ve Yuhanna'nın Smyrna ile ilgili tasavvuruna ilham veren, şehrin sosyal, politik ve kültürel boyutlarını da ortaya koyan diğer metinleri de inceleyecektir. Aynı zamanda çalışmada, M.S. 1. yüzyılda şehrin tarihi durumu ile birlikte, Smyrna'nın geçmişini bilimsel olarak ortaya koyan, epigrafik ve arkeolojik çalışmalar da tetkik edilecektir.

LOCALIZING SMYRNA IN THE APOCALYPSE: JOHN'S VISIONS OF THE "FIRST OF ASIA"

Marc WILSON

The city of Smyrna, modern Izmir, is known today by hundreds of millions of people worldwide. Their knowledge does not come from classical or historical sources, but from reading Revelation chapter 2:8–11 in the New Testament. This information motivates thousands of people from every continent each year to make a pilgrimage to Smyrna and the other Seven Churches. Yet few readers and visitors realize that Smyrna can be localized in other places in Revelation beyond the four brief verses in chapter 2. After discussing briefly some possible local references in the letter to the Christians in Smyrna, this paper will then explore other texts in Revelation in which John's visions seem to reveal the social, political, and cultural world of Smyrna. The city's historical context in the first-century A.D. will be also explored in conjunction with epigraphic and archaeological studies that have uncovered Smyrna's past in a scientific way.

SMYRNA AGORASI'NDAKİ MOZAİKLİ SALON ÜZERİNE ÖN RAPOR

Burak YOLAÇAN

Smyrna Agorası'nın batısında, Bouleuterion'un güneyinde bulunan ve Mozaikli Salon olarak adlandırılan yapı Smyrna'da 1930lu yıllarda yapılan kazılarında tespit edilmiştir. O tarihte üzerinde bulunan modern yapılaşmadan dolayı çok küçük bir kısmı görülebilen yapının plan ve strüktür özellikleri 2007'de başlayan son dönem kazılarına kadar görülememiştir. Bu yıldan sonra yapının kuzey yarısı ortaya çıkarılabilmiştir ancak güney yarısı Osmanlı Dönemi yapılaşmasının altında kalmaktadır. Kuzey bölümde ele geçen bulgular yapının karakterini anlamak için ipuçları sunmaktadır. 177/8 yılında meydana gelen depremden sonra öncelikli olarak Bouleuterion'a hizmet eden çok amaçlı bir yapı olarak planlanan Mozaikli Salon Agora'nın batısındaki alanın planlamasını tamamen değiştirmiştir. Bouleuterion ve Batı Stoa arasındaki ilişkiyi sağlayan yapı aynı zamanda Faustina ve Bouleuterion caddeleri ile de bağı sayesinde batı alanda bir geçiş yapısı konumundadır. Bu sunumda yapının plan, strüktür özellikleri ve işlevi yanı sıra 177/8 depremi sonrasında yeniden planlanan batı alanın karakteri ile ilgili öneriler getirilmeye çalışılacaktır.

PRELIMINARY REPORT ON THE MOSAIC HALL IN THE AGORA OF SMYRNA

Burak YOLAÇAN

Mosaic Hall to the west of the Agora of Smyrna and south of the Bouleuterion was first identified during first excavation season in the Agora in 1930s. Only a small part of the building was visible due to modern buildings back then it has however been possible to unearth the building and understand its features since 2007. Northern half of the building has been excavated while the southern half is still under Ottoman period constructions. Northern half of the building offers hints to the character of the building. With the construction of the Mosaic Hall after the earthquake in 177/8, a multi-purpose building primarily designed to serve the Bouleuterion to the west of the Agora, fabric of the western area of the Agora has been thoroughly changed. Mosaic Hall is connected to the Bouleuterion and the Western Stoa through doorways thus acts as a central hub in the western area. This paper aims to discuss form and function of the Mosaic Hall and the general characteristics of the west area redesigned after the earthquake in 177/8.

Katılımcı Listesi ve İletişim Adresleri
List of authors and contact details

Duygu AKAR TANRIVER
Yrd. Doç. Dr./Asst. Prof., Dokuz Eylül Üniversitesi/University, duyguakar2002@yahoo.com

Sarp ALATEPELİ
Dr., Dokuz Eylül Üniversitesi/University, sarpalatepeli@gmail.com

Ayşegül ALTINÖRS-ÇIRAK
Yrd. Doç. Dr./Asst. Prof., Dokuz Eylül Üniversitesi/University, aysegul.altinors@deu.edu.tr

Siren BORA
Dr. , Dokuz Eylül Üniversitesi/University, spo629510@gmail.com

Ezgi YEKBUN CENGİZ
Dokuz Eylül Üniversitesi/University, yekbunezgi@gmail.com

Şakir ÇAKMAK
Yrd. Doç. Dr./Asst. Prof., Ege Üniversitesi/University, sakir.cakmak@ege.edu.tr

Gülten ÇELİK ERSOY
Dokuz Eylül Üniversitesi/University, gultencelik75@gmail.com

Ertan DAŞ
Yrd. Doç. Dr./Asst. Prof., Ege Üniversitesi/University, ertan.das@ege.edu.tr

Hatice Ecem DEMİRDEN
Dokuz Eylül Üniversitesi/University, ecem.demirden@hotmail.com

Zafer DERİN
Yrd. Doç. Dr./Asst. Prof., Ege Üniversitesi/University, zaferderin@gmail.com

Ersin DOĞER
Prof., Ege Universietsi/University, ersin.doger@ege.edu.tr

Akın ERSOY
Yrd. Doç. Dr./Asst. Prof., Dokuz Eylül Üniversitesi/University, akinersoy.deu@gmail.com

Sevinç GÖK
Doç.Dr./Assoc. Prof., Ege Üniversitesi/University, u.sevinc.gok@gmail.com

Hakan GÖNCÜ
Araş. Gör./RA., Dokuz Eylül Üniversitesi/University, hakan.goncu@gmail.com

Binnur GÜRLER
Prof. Dr./Prof., Dokuz Eylül Üniversitesi/University, binnur.gurler@deu.edu.tr

Isabelle HASSELIN-ROUS
Louvre Müzesi/Louvre Museum, isabelle.hasselin@louvre.fr

Deniz HEKİMOĞLU
Dokuz Eylül Üniversitesi/University, dnzhekimoglu@gmail.com

Elif KOCABIYIK SAVASTA
Öğr. Gör. Dr./Lecturer Dr., İzmir Ekonomi Üniversitesi/University
elif.kocabiyik@gmail.com

Ioannis KOUTOULIAS
Atina Akropolis Müzesi/Acropolis Museum, gianniskoutoulias@hotmail.com

Murat KUŞOĞLU
Yrd.Doç.Dr./Asst. Prof., Dokuz Eylül Üniversitesi/University, murat.kusoglu@deu.edu.tr

Ludovic LAUGIER
Louvre Müzesi/Louvre Museum, ludovic.laugier@louvre.fr

Marie LESVIGNE
Özel Tevfik Lisesi/Lycée de Tevfik Fikret lesvigne_marie@yahoo.fr

Dilek ÖZTÜRK KINAY
Yrd. Doç. Dr./Asst. Prof., Ege Üniversitesi/University, dilozturk@hotmail.com

Guiseppe RAGONE
Prof., Università degli Studi Roma Tre, giuseppe.ragone@uniroma3.it

Gözde ŞAKAR
Araş. Gör. Dr./RA., Celal Bayar Üniversitesi/University, gozde.sakar@gmail.com

Kaan ŞENOL
Prof., Ege Üniversitesi/University, kaansenol@yahoo.fr

Cumhur TANRIVER
Prof. Dr./Prof., Ege Üniversitesi/University, ctanriver2001@yahoo.com

Argyros B. TATAKI
Research Director Emerita, N.H.R.F., atataki@eie.gr

Murat TOZAN
Dr., Ege Üniversitesi/University, tozan.murat@gmail.com

Ahmet UHRİ
Yrd. Doç. Dr./Asst. Prof., Dokuz Eylül Üniversitesi/University, uhri35@hotmail.com

Ceren ÜNAL
Doç. Dr./Assoc. Prof., Celal Bayar Üniversitesi/University, cerenunalcbu@gmail.com

Harun ÜRER
Doç. Dr./Assoc. Prof., Katip Çelebi Üniversitesi/University, harun.urer1@gmail.com

Mark WILSON
Prof., Asia Minor Research Center, markwilson@sevenchurches.org

Burak YOLAÇAN
Araş. Gör. Dr./RA., Dokuz Eylül Üniversitesi/University, byolacan@gmail.com

Thomas ZIMMERMANN
Yrd. Doç. Dr./Assoc. Prof., Bilkent Üniversitesi/University, zimmer@bilkent.edu.tr

SMYRNA ANTİK KENTİ KAZILARI

T.C.
Kültür ve Turizm Bakanlığı

1869
KÜLTÜR VARLIKLARI
VE
MÜZELER
GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

DOKUZ EYLÜL ÜNİVERSİTESİ
İZMİR-1982

DOKUZ EYLÜL ÜNİVERSİTESİ
EDEBİYAT FAKÜLTESİ

smyrna
antik kenti

İZMİR
BÜYÜKŞEHİR
BELEDİYESİ

İZMİR TİCARET ODASI

KONAK BELEDİYESİ

TOTAL

INSTITUT
FRANÇAIS
İZMİR

TUTKU TOURS
TURKEY & THE MEDITERRANEAN